

ти результати діяльності підприємства, планувати діяльність з метою підвищення ефективності використання ресурсів підприємства, вчасно одержувати точну інформацію, необхідну для прийняття управлінських рішень та підвищувати конкурентоздатність підприємства.

Список використаних джерел:

1. Армстронг Г. Маркетинг. Загальний курс: уч. пос. /Г. Армстронг, Ф. Котлер; пер. з англ. - 5-те видання: - М.:Видавничий дім „Вільямс”, 2001. - 608 с.
2. Калайтан Т.В. Контролінг: Навчальний посібник. – Львів: Новий Світ, 2008. – 252 с.
3. Контролінг: Учебник / А.М. Карминский, С.Г. Фалько, А.А. Жевага, Н.Ю. Иванова; под ред.А.М. Карминского, С.Г. Фалько. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 336 с.: ил.

Науковий керівник: к.е.н, доцент Голяш Ірина Дмитрівна

*Кильмакаева Анастасия,
студентка групи РКзмкр-51*

ОСОБЕННОСТИ ДОКУМЕНТИРОВАНИЯ НЕМАТЕРИАЛЬНЫХ АКТИВОВ

Процесс создания рыночной среды в Украине выдвигает новые условия формирования активов предприятия. В хозяйственный оборот включен относительно новый их вид - нематериальные активы. Их использование способствует повышению конкурентоспособности продукции на внутреннем и внешнем рынках, и, как результат, расширению производства продукции, работ, услуг, созданию рабочих мест в производственной сфере. Вместе с тем, многие руководители еще не до конца понимают значение этого ресурса [2].

Для экономики Украины и практики учета характерным является значительное отставание состояния анализа и аудита нематериальных активов от потребностей хозяйственной практики. Во-первых, действующий в Украине подход к оценке и определению данного вида активов не дает возможности обеспечить подготовку пользователям объективной информации. Во-вторых, жесткая регламентация учета амортизации нематериальных активов относительно права предприятий самостоятельно определять метод их амортизации, также не способствует повышению конкурен-

тноздатности украинской наукоемкой продукции и быстрому выходу из кризисного состояния предприятий передовых отраслей экономики.

Определен вклад в решение и разработку теоретических и практических положений бухгалтерского учета, анализа и аудита нематериальных активов внесли известные ученые: В.П. Астахов, И.А. Бланк, С.У. Валдайцев, Н.Г. Виговская, С.Ф. Голов, А.П. Гринько, В.И. Ефименко, В.П. Завгородний, С.Я. Зубилевич, Л.Н. Котенко, М.Ю. Манухина, Б.Л. Межеров, Ю.И. Осадчий, В.Н. Пархоменко, У.Ф. Поджигатель, А.А. Подопригора и др.

Правовая база владения правами интеллектуальной собственности, пользования имуществом, другими правами находится в стадии становления. Учетное законодательство сужает состав нематериальных активов, относя расходы по созданию многих объектов на расходы отчетного периода. Уникальные объекты нематериальных активов часто или не учтены в балансе, или их учетная стоимость намного ниже рыночной стоимости. Это приводит к занижению имущественного потенциала предприятий. Причиной такой ситуации является, прежде всего, отсутствие стандартов оценки стоимости нематериальных активов. Достаточно мало освещены эти вопросы и в экономической литературе.

Проблемными остаются на сегодня вопросы документального оформления нематериальных активов. Отсутствие типичных форм первичных документов, несовершенство учетных регистров не позволяют всесторонне описать объект, его поведение в процессе использования, что осложняет контроль, анализ и аудит нематериальных активов [1].

Прежде всего необходимо отметить, что экономическая сущность нематериальных активов состоит в том, что они являются одним из видов ресурсов предприятия, представляя собой определенные права и преимущества, которые позволяют владельцу осуществлять предпринимательскую деятельность с целью получения экономических выгод. Будучи неощутимыми, нематериальные активы становятся осязаемыми только в самом процессе производства, реализации продукции, в осуществлении управленческой деятельности. Именно в соединении со средствами труда, предметами труда и рабочей силой проявляется эффект от использования нематериальных активов. Ведь внедрение новых технологий позволит улучшить качество выпускаемой продукции, повысить производительность труда, заменить живой труд основными средствами. Следовательно, нематериальные активы, будучи видом экономических ресурсов, существуют в тесном единстве с элементами процесса производства.

Будучи экономическими ресурсами, нематериальные активы имеют стоимость, которая отображает расходы на создание и приобретение прав и преимуществ, а также потребительскую стоимость, то есть способность удовлетворять потребности владельца. Результат использования немате-

риальных активов, их полезность проявляется в получении экономического и социального эффекта.

Исследование действующей практики организации носителей информации по учету нематериальных активов показало, что в связи с отсутствием форм первичных документов, которые учитывали бы их особенности, предприятия вынуждены использовать типичные формы документов по учету основных средств. Их применение не позволяет в полном объеме охарактеризовать нематериальные активы, что влияет на качество принятия управленческих решений.

В этой связи целесообразно организовать забалансовый учет патентов, лицензий, свидетельств и других документов, которые подтверждают право пользования различными нематериальными активами, потому что они, несомненно, имеют ценность для предприятия.

Изучение вопросов документального оформления операций с нематериальными активами позволяет сделать следующие предложения по его совершенствованию:

- все первичные документы по учету нематериальными активами должны формироваться в разрезе хозяйственных операций: приобретение, перемещение, выбытие;
- основные реквизиты документов должны четко описывать объект нематериальных активов в процессе хозяйственной операции;
- для рационализации учета нематериальных активов первичный документ должен содержать оптимальное количество реквизитов;
- формы первичных документов должны исключать дублирование информации о нематериальных активах;
- регистры синтетического и аналитического учета должны быть максимально приспособленные для формирования показателей финансовой отчетности отражающих данные о нематериальных активах.

Это позволит повысить оперативность информации, обеспечит контроль наличия и движения нематериальных активов, даст возможность получать необходимые данные для осуществления оценки, аудиторских процедур, экономического анализа эффективности и целесообразности применения в будущем нематериальных активов на предприятии.

Список використаних джерел:

1. Жураковська І. Документування операцій з об'єктами інтелектуальної власності [Текст] / І. Жураковська // Бухгалтерський облік та аудит - 2008 -№ 4,- с. 46- 55.
2. Івкін К. Облік нематеріальних активів [Текст]/ К. Івкін // Вісник бухгалтера та аудитора України – 2007 - № 11-12, – с. 22-25.

3. Котенко Л. Удосконалення документування операцій з обліку нематеріальних активів [Текст]/ Л. Котенко // Актуальні проблеми економіки -2005-№ 5(47),-с. 109-115.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Кулик Роман Романович

*Карпунь Юрій,
студент групи РКзм-51*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОЦІНКИ В ФІНАНСОВОМУ ОБЛІКУ

Упродовж усієї історії розвитку теорії фінансового обліку дослідники приділяли оцінці багато уваги, тому що розуміли її важливість. Сьогодні загально визнано, що оцінка – складова методу фінансового обліку. Першими, хто тлумачив оцінку як складову методу фінансового обліку, були Татур С.К. (1952 рік) і Леонтьєв М.Л. (1953 рік). Леонтьєв М.Л. зауважував, що оцінка як складова методу фінансового обліку має особливе місце у ньому. Оскільки фінансовий облік ведеться у грошовому виразі, то в його предмет «входять тільки ті елементи процесу соціалістичного відтворення, які піддаються грошовій оцінці». При цьому він дуже точно визначив функції оцінки в обліку, які є актуальними і в умовах ринкової економіки. Він вказував, що оцінка є «неодмінною умовою або обов'язковою передумовою» бухгалтерського обліку, бо без неї ведення обліку неможливе. Такої самої думки дотримувалися й інші вчені радянського періоду. У радянський період розвитку теорії фінансового обліку окремих наукових праць, присвячених оцінці, не було підготовлено. Водночас ідеї стосовно її значення, місця в бухгалтерському обліку висловлювалися вченими. Так, М. Леонтьєв і А. Умнов зазначали, що в умовах дії закону вартості кожна господарська операція має знайти у фінансовому обліку вартісне вираження, оскільки без цього неможливо відобразити зміни, які вона викликала у складі господарських засобів і джерел їх утворення. Ця думка, висловлена 1954 року, актуальна й зараз. Балансове узагальнення ресурсів у вигляді активів і капіталу неможливе без оцінки. Така абстрактна категорія як капітал для свого вимірювання потребує вартісної оцінки, тобто оцінки позбавленої натурально-речової форми. В.Ф. Палій і Я.В. Соколов, аргументуючи тезу, що оцінка є складовою методу бухгалтерського обліку, писали, що «без оцінки і калькуляції губляться основні характеристики бухгалтерського обліку як системи, що виробляє інформацію про найважливіші вартісні узагальнені показники».

Літературні джерела з теорії фінансового обліку, написані на початку 90-х років минулого століття і дотепер, засвідчують, що російські й украї-